

Zhrnutie a závery medzinárodnej konferencie uskutočnenej v rámci predsedníctva Slovenskej republiky vo Výbore ministrov Rady Európy

“ZLEPŠOVANIE SPRÁVY NA MIESTNEJ ÚROVNI: NÁSTROJE A STRATÉGIA”

Piešťany, Slovenská republika, 17-18 apríla 2008

Slovenská republika sa rozhodla iniciovať toto podujatie s cieľom:

- opätovne potvrdiť svoj záväzok voči miestnym a regionálnym demokratickým štruktúram, ktoré predstavujú základnú zložku demokracie,
- nanovo zviditeľniť úlohu Rady Európy ako európskej inštitúcie, v ktorej spolupracuje ústredná vláda štátu s orgánmi verejnej správy na miestnej a regionálnej úrovni,
- zmapovať a ďalej rozpracovať pozitívne výstupy z nedávnej konferencie ministrov európskych štátov, zodpovedných za rozvoj miestnej a regionálnej verejnej správy, ktorá sa konala vo Valencii v októbri 2007.

Boli zvolené tri hlavné témy, ktoré sú ťažiskové pre spoločnú prácu členských krajín Rady Európy v prospech lepšej miestnej verejnej správy: kvalita správy, občianska zaangažovanosť, a napĺňanie etických štandardov na úrovni miestnej verejnej správy.

Konferencia sa v týchto troch ohľadoch úspešne zhostila svojich cieľov.

I.

Stratégia inovácie a dobrej správy

Konferencia sa z pohľadu demokratickej správy venovala Stratégii inovácie a dobrej správy na miestnej a regionálnej úrovni (ďalej len „Stratégia“), ktorú po jej schválení Kongresom miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy, Parlamentným zhromaždením Rady Európy a príslušnými európskymi ministrami, nedávno prijal Výbor ministrov.

Stratégia je novou, odvážnou iniciatívou, ktorej cieľom je zmobilizovať ústredné vlády štátov i miestne orgány verejnej správy, aby ďalej zveľadľovali správu na miestnej úrovni. Dobrá správa vecí verejných je

základným predpokladom optimálneho fungovania verejnej správy pri jej úlohe tvoriť základný kameň demokratického spoločenstva.

Konferencia odsúhlasila a v plnej miere podporila úlohy a ciele Stratégie, aby jadrom miestnej demokracie boli občania.

Pri dosahovaní týchto cieľov a úloh by mali miestne orgány verejnej správy zamerať svoje pôsobenie na realizáciu dvanástich princípov dobrej správy. Túto úlohu by im mali pomáhať plniť ich združenia, v prípade potreby aj za podpory ústrednej vlády. V niektorých štátoch sa to už deje. Zástupcovia ústrednej i miestnej úrovne verejnej správy z Belgicka a Talianska poskytnú informácie o aktivitách, ktoré sa uskutočnili, alebo sa práve pripravujú s cieľom prijať a realizovať Stratégiu v ich štátoch.

Slovenská republika berie Stratégiu vážne a v súčinnosti so Združením miest a obcí Slovenska a ďalšími združeniami samospráv bude konkretizovať fázy rozpracúvania dokumentu v priebehu roka 2008. Slovensko plne podporuje túto Stratégiu a navrhuje vytvoriť druhú skupinu krajín pripravujúcich realizáciu Stratégie v zložení Slovenská republika, Maďarská republika, Česká republika, Poľská republika a Rakúska republika. Slovensko bude prezentovať tento návrh na najbližšom rokovaní štátnych tajomníkov pre verejnú správu krajín V4 a diplomatickou cestou Rakúsku.

Konferencia jasne pomenovala zásadnú úlohu Rady Európy pri usmerňovaní a koordinácii implementácie tejto Stratégie členskými štátmi. Štruktúram, ktoré budú potrebné pre jej implementáciu, treba zabezpečiť nevyhnutné prostriedky. Kongres miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy a medzivládny sektor Rady Európy by mali vytvoriť bázu pre spoluprácu a žiadúcu synergiu.

Slovensko upriami pozornosť Výboru ministrov v nasledujúcich rokoch na propagáciu Stratégie ako jednej z hlavných priorít Rady Európy.

II.

Európsky týždeň miestnej demokracie

Táto konferencia poskytla príležitosť dozvedieť sa viac o Európskom týždni miestnej demokracie, ktorý bol vyhlásený na konferencii ministrov vo Valencii, ako aj rozšíriť informovanosť o tejto iniciatíve ďalej.

Účastníci konferencie vyjadrili presvedčenie, že miestna samospráva môže byť v dlhodobom horizonte efektívna len vtedy, ak jej občania dôverujú, zapájajú sa do nej, a vnímajú ju ako odpoveď na ich základné a

bezprostredné potreby: bývanie, vzdelávanie, sociálne a ekonomické prosperovanie.

Účastníci konferencie ďalej veria, že ústretový prístup samosprávy k občanom, jej prístupnosť, pomôže preklenúť priepasť, ktorá sa podľa niektorých pozorovateľov otvára medzi občanmi a politickým či verejným životom.

Z tohto hľadiska bola konferencia veľmi objavná. Odhalila, že mnohé miestne orgány verejnej správy a združenia samospráv zdieľajú tento cieľ a sú pripravené a odhodlané umožniť lepšie monitorovanie, kontrolu a participáciu.

Účastníci konferencie vyjadrujú vďačnosť zástupcom miest i obcí, ich združeniam, predstaviteľom verejnej správy ako aj mimovládneho sektoru, za príkladný postoj k iniciatívam, ktoré sa už začali realizovať, a za dobrú vôľu, s ktorou ich presadzujú. Nepochybne to bude inšpirovať mnohých ďalších, ktorí si vypočuli vystúpenia a zapojili sa do diskusie.

Účastníci konferencie vyslovili vďaka Kongresu miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy za trvalú podporu tejto iniciatívy.

Kongres, vlády európskych krajín a predovšetkým združenia samospráv majú svoju úlohu pri presadzovaní tejto myšlienky, sprostredkovaní modelových príkladov, výmeny skúseností a pomoci orgánom miestnej verejnej správy pri vzájomnom zdieľaní poznatkov. Aj v tejto veci by Rada Európy mohla – a to bez veľkých investícií – poskytnúť "fórum" pre výmenu námetov, napríklad prostredníctvom dobre vybavenej web stránky. Logo Týždňa miestnej demokracie, po prvý raz prezentované práve na tejto konferencii, pomôže upriamiť pozornosť občanov na toto podujatie a jeho európsky rozmer.

III.

Verejná etika na miestnej úrovni

V neposlednom rade sa na konferencii diskutovalo o etike vo verejnej správe na miestnej úrovni. Nie je to po prvý raz, čo sa o tejto téme na európskej konferencii hovorí. Má to znamenať, že neetické správanie sa, alebo otvorene povedané korupcia, je typickou chorobou miestnej demokracie? Ako sa ukázalo v diskusiách určite nie, ale pretrváva a opätovne sa objavuje v takej miere, že ju treba sledovať a bojovať proti nej.

Účastníci konferencie, medzi ktorými boli aj mnohí z akademických kruhov, poskytli rozsiahle dôkazy, že korupcia má vo všetkých jej formách dopady na verejné zdroje či už v podobe zvýšených nákladov kvôli zneužitiu verejných prostriedkov alebo dodatočne vyvolanej záťaže verejných rozpočtov a dotýka sa tak v konečnom dôsledku všetkých občanov. Diskvalifikuje tiež miestnu verejnú správu a otvára priepasť medzi občanmi a verejným životom.

Ak skutočne vnímame občanov ako jadro miestnej demokracie, musíme s rovnakou vážnosťou čeliť korupcii a neetickému správaniu sa na všetkých úrovniach verejnej správy.

Bolo predstavených niekoľko skúseností s národnými agentúrami pre štátnych zamestnancov, s implementáciou spoločných programov Rady Európy a Európskej komisie ako aj s Príručkou o verejnej etike na miestnej úrovni vydanou Radou Európy. Získané poznatky boli následne prediskutované.

Ako to výrečne a opätovne sformulovali samotní ministri vo Valencii, výmena skúseností a vôľa učiť sa od seba navzájom by mala byť pilierom nášho postoja k boju proti korupcii a podpore etického správania sa.

Rada Európy by mala pokračovať vo vytváraní štandardov a v prípade potreby i záväzných právnych nástrojov, ktorými by sa potierala korupcia vo všetkých jej formách. Rovnako potrebná je však zmena mentality pri dištancovaní sa od tých, ktorí ju bežne praktizujú. V tomto zmysle sa najlepšie vybavenou inštitúciou spomedzi ostatných pri presadzovaní etických hodnôt medzi politikmi, zvolenými do miestnych zastupiteľstiev, javí Kongres miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy.

Účastníci konferencie boli informovaní aj o Centre odbornosti pre reformu miestnej verejnej správy a jeho praktických a užitočných programoch pre budovanie a rozvoj kapacity v tejto oblasti. Slovensko podporilo zriadenie centra a v súčasnosti podporuje jeho konsolidáciu po úvodnom trojročnom období jeho existencie. Etika na miestnej úrovni je určite oblasťou, v ktorej by mohla byť jeho činnosť zintenzívnená.

IV. Ďalšie kroky

Účastníci konferencie sa zhodli na tom, že:

- a) efektívna miestna a regionálna demokracia je nevyhnutnou podmienkou konsolidácie a rozvoja demokracie ako zjednocujúcej sily nášho kontinentu;
- b) Stratégia inovácie a dobrej správy je náročnou iniciatívou, ktorú by orgány miestnej verejnej správy mali uvítať s otvorenou náručou. Ústredná vláda i združenia miestnych samospráv by mali rokovať o tom, ako prijať národný program jej implementácie. Rada Európy by mala byť pripravená podporovať, radiť a pomáhať pri realizácii konkrétnych programov, ak takú požiadavku vznesú členské štáty. Zdroje, pridelené na realizáciu tohto strategického dokumentu by mali byť úmerné danej úlohe;
- c) Týždeň miestnej demokracie je nevšedný spôsob priblíženia miestnej demokracie občanom; všetky obce a mestá by sa jej preto mali aktívne zúčastniť. Pri rozvíjaní tejto myšlienky a podpore jej implementácie má nezastupiteľnú úlohu Kongres miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy v úzkej súčinnosti so združeniami miestnych orgánov v členských štátoch;
- d) miestna a regionálna verejná správa je ťažiskovým bodom boja členských štátov proti korupcii a v úsilí presadzovať etické hodnoty. Kongres a členské štáty Rady Európy musia v rámci príslušných fór Rady Európy pokračovať v spolupráci v tejto oblasti.